

Rådet for dyreetikk

Oppnevnt av Landbruks- og matdepartementet

Rådet for dyreetikk

Kristian Ellingsen-Dalskau, sekretær

Veterinærinstituttet

Postboks 64

1431 Ås

Tlf.: 917 02 970

e-post: Kristian.Ellingsen@vetinst.no

Hjemmeside: <http://www.radetfordyreetikk.no>

Facebook: <https://www.facebook.com/radetfordyreetikk/>

Ås, 31.8.2022

Rådet for dyreetikks innspill til stortingsmelding om dyrevelferd

Bakgrunn

Viser til invitasjon fra Landbruks- og matdepartementet (LMD) 2. juni 2022 og Nærings- og fiskeridepartementet (NFD) 8. august 2022 til å komme med skriftlig innspill til stortingsmelding om dyrevelferd.

Rådet med dyreetikk (RDE) ønsker med dette innspillet å tydeliggjøre sin rolle og betydning.

Rådets historie

Det første Rådet for dyreetikk, den gang kalt «Landbruksdepartementets etikkutvalg», trådte i funksjon våren 1993. I juli 1995 ble utvalgets navn endret til «Rådet for dyreetikk». Landbruks- og matdepartementet besluttet høsten 2002 at Rådet for dyreetikks virksomhet skulle stilles i bero fra 01.01.2003 i påvente av Stortingets behandling av St. meld. nr. 12 (2002 – 2003) Om dyrehold og dyrevelferd. Regjeringen fremmet i meldingen forslag om at Rådets arbeid skulle opprettholdes og videreføres, om enn med et noe endret mandat og sammensetning. Stortinget sluttet seg enstemmig til forslaget i meldingen, og uttrykte stor anerkjennelse for det arbeidet som Rådet hadde utført.

Rådets medlemmer

Rådet for dyreetikk har syv medlemmer. Lederen og fagetikeren er oppnevnt av Landbruks- og matdepartementet (LMD) i samråd med Nærings- og fiskeridepartementet (NFD) på fritt grunnlag. De øvrige fem medlemmene, med personlige varamedlemmer, er oppnevnt av departementene etter forslag fra nærings- og dyrevernsorganisasjoner samt forskningsinstitusjoner. Rådet er uavhengig og har representanter fra næring og forskning på både fisk og landdyr i tillegg til dyrevernsorganisasjonene. Den brede sammensetningen av medlemmer med ulik bakgrunn, syn og fagkunnskap er RDEs største styrke.

Rådet for dyreetikk har følgende mandat:

- Holde seg orientert om og vurdere prinsipielle etiske sider ved alle typer dyrehold og bruk av dyr, samt forholdet til viltlevende dyr.
- Vurdere direkte og indirekte bruk av bioteknologiske prinsipper på dyr.
- Vurdere de etiske sider av moderne avlsarbeid og dyrehold, herunder bevaring av genetisk mangfold og hensynet til ville biologiske ressurser.
- Vurdere behov for endringer i eksisterende lovverk og forvaltningspraksis og ut fra dette gi råd til myndighetene når det gjelder tilsynet på dyrevernområdet.
- Bidra til løpende debatt om dyreetiske spørsmål i samfunnet og drive holdningsskapende arbeid.

Rådets publikasjoner og arbeidsform

RDE produserer uttalelser, korte vurderinger og kronikker om ulike temaer knyttet til dyreetikk og -velferd. I tillegg skriver vi hørings svar for saker vi vurderer som relevante for RDEs mandat.

RDE har fire fysiske møter i året hvor innkomne henvendelser og pågående saker gjennomgås og diskuteres. Saker og utkast diskuteres også via mail ved behov. I forbindelse med ett av møtene, gjennomføres det en ekskursjon for å øke medlemmenes kunnskap om saker som er under behandling. Omfang og tema varierer fra år til år, men har de siste årene blant annet omfattet besøk til Kristiansand dyrepark, fiskeoppdrettsanlegg i Steigen og tur til Alta og Kautokeino for å lære om dyrevelferdsutfordringer i reindriften.

I tillegg til møtene, arrangerer RDE hvert år en dyreetikk-konferanse om aktuelle temaer som hundeavl, dyrevelferd i reindriften og fiskevelferd. Konferansen, som er gratis og åpen for alle, besøkes av både politikere, næring, forvaltning, forskning, studenter og andre interesserte.

RDE er en del av EuroFAWC, en paraplyorganisasjon for europeiske offentlig oppnevnte rådsorganer for dyreetikk og dyrevelferd. EuroFAWC har årlige møter rundt om i Europa og er en viktig plattform for gjensidig utveksling av kunnskap og diskusjonsforum. Sekretær og/eller leder deltar fast hver år og har holdt innlegg på flere av møtene.

Hvem bruker oss?

RDE mottar til stadighet henvendelser fra media, organisasjoner, forvaltning, studenter, forskere og privatpersoner der det spørres etter Rådets synspunkter. Ofte brukes disse henvendelsene som utgangspunkt for uttalelser og vurderinger. Rådets leder, sekretær og øvrige medlemmer holder også jevnlig foredrag, intervjues og uttaler seg i media om problemstillinger vi jobber med.

I 2011 publiserte RDE en barnebok om dyr og dyrehold som var ment å dekke læreplanens kunnskapskrav om dyrevelferd i barneskolen. Boka heter «Verdt å vite – om dyras liv» og en digital versjon kan leses [her](#).

Alt RDE publiserer, sendes til en epostgruppe bestående av rundt 120 mottakere, inkludert media, departementene, forvaltningen, diverse organisasjoner, samt ulike undervisnings- og forskningsinstitusjoner. Alt vi skriver publiseres også på våre nett- (www.radetfordyreetikk.no) og Facebook-sider (<https://www.facebook.com/radetfordyreetikk/>). Nettsidene våre hadde i 2021 19 788 sidevisninger fra 11 576 besøkende. Sammendrag av RDEs uttalelser publiseres også i Norsk veterinærtidsskrift.

RDEs vurderinger blir referert til og brukt i en rekke ulike fora, inkludert media, stortingsproposisjoner og Mattilsynets vurderinger. Uttalelsene blir stående til de evt. erstattes av nye, og trekkes ofte frem igjen når saker som f.eks. kutrener eller embryooverføring igjen blir aktuelle. I forbindelse med rettsaken mellom Dyrebeskyttelsen Norge og Norsk Kennel Klub, ble

RDEs uttalelser om uetisk avl flere ganger nevnt. RDE bidro også til – i likhet med mange andre – nedleggelsen av pelsdyrnæringen i Norge.

I forbindelse med St.meld. nr. 12 (2002–2003), ble det vurdert om RDE ville bli overflødig ved opprettelsen av Vitenskapskomiteen for mattrygghet (VKM). Det har imidlertid vist seg de to organene kompletterer hverandre. Et eksempel på dette er fra 2017 da Mattilsynet etterspurte både VMK og RDEs vurdering av utsett av storkandunger for jaktformål. Begge instanser var negative og utsett ble forbudt.

Rådets mandat

RDE har gjort enkelte justeringer for å øke sin produktivitet. For det første har det sittende rådet en oppnevningsperiode på fire år, ikke tre som tidligere. Dette var et ønske fra RDEs side i et forsøk på å forlenge den mer effektive sistedelen av oppnevningsperioden. De siste årene har det også vært en trend mot at medlemmene selv initierer og skriver uttalelser fra sine respektive fagområder.

I tillegg har RDE – med støtte fra Mattilsynet – fremmet ønske til LMD om et revidert mandat som er bedre forankret i dyrevelferdsloven. Mandatutkast under er sendt til LMD.

Rådet for dyreetikk skal:

- Være et uavhengig organ som selv velger hvilke saker de ønsker å behandle og uttale seg om
- Bygge sine vurderinger og uttalelser på prinsipper om respekt for dyr, dyrs egenverdi og at dyr skal beskyttes mot unødige påkjenninger og belastninger, som nedfelt i dyrevelferdsloven
- Belyse etiske spørsmål i forholdet mellom dyr og mennesker, dyrehold og bruk av dyr, inkludert de villlevende.
- Belyse argumentene som legges til grunn når dyrevelferd veies opp mot andre sosiopolitiske hensyn som økonomi, tradisjon og kultur, samt vurdere konsekvensene av disse.
- Løfte frem de etiske sidene av moderne avlsarbeid og bioteknologiske teknikker, herunder hensynet til ville biologiske ressurser.
- Vurdere behov for endringer i eksisterende lovverk og forvaltningspraksis og ut ifra dette gi råd til myndighetene i saker som angår dyrevelferd og dyreetikk.
- Bidra til løpende debatt om dyreetiske spørsmål i samfunnet og drive holdningsskapende arbeid.

I St.meld. nr. 12 (2002–2003) blir det gjentatte ganger referert til RDEs arbeid, blant annet uttalelser om avl, embryooverføring, slaktekylling og forholdet til ville dyr. Dette, og mange flere, er problemstillinger som fremdeles er høyaktuelle. I lys av samfunnets stadig økende bevissthet rundt dyreetikk og -velferd, håper vi at departementene også denne gangen ser verdien av Rådet for dyreetikk og ønsker å videreføre oss som et uavhengig faglig utvalg.

På vegne av Rådet for dyreetikk

Knut Bøe
Leder

Kristian Ellingsen-Dalskau
Sekretær